

LAUSUNTO

VN/21436/2021 – Luonnos valtioneuvoston asetukseksi fosforin käytöstä maa- ja puutarhataloudessa sekä viher- ja ympäristörakentamisessa

Lausunnon antaja: Baltic Sea Action Group (Elävä Itämeri säätiö sr)

BSAG kiittää mahdollisuudesta lausua fosforin käyttöä säätelevästä asetuksesta ja korostaa yleisenä huomiona, että vaikka asetukset on ensisijaisesti vesiensuojelusääntelyä, tulee asetukset nähdä myös yhtenä ensiaskeleena ravinteiden kierrätyksen ja kierrätysravinnemarkkinoiden edistämisen sekä ravinneomavaraisuuden lisäämisen polulla. Tämä tarkoittaa sitä, että asetuksen, ja näiden edellä mainittujen tavoitteiden tueksi tulee toteuttaa useita ohjaavia ja rakenteellisia toimia (mm. lannankäsittelyn, jalostuksen, biokaasuntuotannon, kierrätyslannoitteiden valmistuksen ja liikennebiokaasun jalostuksen ja markkinoiden tuet), jotka tukevat erityisesti kotieläintiloja tässä siirtymässä, jonka tämän asetuksen toimeenpano viimeistään käynnistää. Tässä yhteydessä on hyvä myös nojata lannoitelain (711/2022) tavoitteeseen, joka on ”korkealaatuisen kasvintuotannon, elintarvikkeiden laadun sekä ympäristön ja vesien tilan turvaamiseksi edistää hyvälaatuisten, turvallisten ja kasvintuotantoon sopivien lannoitevalmisteiden tarjontaa, lannoitevalmisteiden ja lannan asianmukaista käyttöä sekä tarvittavien tietojen antamista lannoitevalmisteiden ostajille ja käyttäjille.”

BSAG kiittää asetuksen myötä toimeenpantavaa fosforilannoituksen lainnoijaisuutta ja täten kaikkea maa- ja puutarhataloutta sekä viher- ja ympäristörakentamista koskevia fosforinkäyttörajoja. Vaikka asetukset aiheuttaa päänvaivaa tällä hetkellä ympäristökorvausjärjestelmän ulkopuolella oleville kotieläintiloille, on näiden sisällyttäminen alempien fosforilannoitusrajojen piiriin välttämätöntä mm. vesiensuojelutavoitteiden kannalta. Tämä on myös vesiensuojelupolitiikan ja julkisen keskustelun läpinäkyvyyden ja oikeudenmukaisuuden kannalta tärkeää.

BSAG kiittää sitä, että asetuksen tavoitteena on laskea peltojen korkeimpia fosforilukuja eli pysyvästi vähentää peltomaahan kertyneen liukoisen fosforin pitoisuutta tasolle, jolla se ei vielä vaikuta heikentävästi maan viljavuuteen ja sadontuottoon, lannoitusrajat huomioon ottaen. On erittäin oleellista vesistövaikutusten kannalta, onko liukoinen fosfori pellossa varastoituneena, ja huuhtoutumiselle alttiina, kasvukauden yli, vai onko sitä peltomaassa kuhunkin kasvuvaiheeseen ja viljelykierron vaiheeseen optimimäärä.

BSAG korostaa seuraavia seikkoja huomioitavaksi asetuksen sisällössä:

- 1 § Asetuksen tavoitteena tulisi myös olla lannoiteomavaraisuuden ja lannoitteiden käytön arvoketjun kokonaiskestävyyden parantaminen.
- 5 § Orgaanisen fosforin kierrätyksen edistäminen asetuksen 5§ mukaisella poikkeuksella on kannatettava lisäys. Tämän osalta tulisi tarkkaan seurata ympäristökorvausjärjestelmän lohko kohtaisen 'Kiertotalouden edistäminen' toimenpiteen käyttöönottoa ja toteuttamisen edellytyksiä.
- 6 § Fosforin pidättämiseen tarkoitettut aineet, kipsi ja rakennekalkki sisältävät fosforia, josta osa on liukoisessa välittömästi kasvien käyttöön kelpaavassa muodossa. Kipsin mukana fosforia päätyy peltoon jopa 8 kg/ha. Erityisesti, koska kyseisiä aineita levitetään julkisesti tuettuna nimenomaan fosforin huuhtoutumisen ehkäisemiseksi, tulee jakeiden sisältämä fosfori

laskea mukaan lannoitukseen. Korkeiden fosforilukujen lohkoille voitaisiin tässä tapauksessa myöntää näiden aineiden käytön mahdollistava poikkeus. Tällöin poikkeuksen tulee edellyttää, että kyseisillä lohkoilla tavoitellaan pysyvästi viljavuusluokan laskua ja fosforin pidättämiseen tarkoitettujen aineiden käyttö rajoitettaisiin yhteen vuoteen viiden vuoden jaksolla.

- 7 § Fosforin käytön sääntely viherrakentamisessa on tervetullut lisäys. Tutkimustiedon lisääntyessä ja fosforin erottelumenetelmien ja lannoitevalmisteiden kehittyessä lannoitusrajoja tulee tarkentaa.

Helsingissä 26.8.2022

Laura Höijer

Toimitusjohtaja

Baltic Sea Action Group